

Ehdotus B 348/PRE
Käsittelijä Puheenjohtajisto

Mietintö, joka koskee ministerineuvoston ehdotusta Pohjoismaiden ministerineuvoston budjetiksi 2025 (B 348/PRE)

Puheenjohtajisto ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se hyväksyy ministerineuvoston ehdotuksen Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2025 budjetiksi.

että MR-SAM hyväksyy seuraavan budjettisopimuksen ja seuraa sen toteutumista:

Pohjoismaiden ministerineuvosto ja Pohjoismaiden neuvosto ovat yksimielisiä myös siitä, että työsuunnitelmia koskeissa jatkokeskusteluissa keskitytään erityisesti seuraaviin painopistealueisiin ajanjaksolla 2025–2027:

- Integraatio ja liikkuvuus:** Integraatiota ja liikkuvuutta Pohjoismaiden välillä tehostetaan lisäämällä rajaestetyön, tiedottamisen ja erilaisten liikkuvuutta edistävien hankkeiden resursseja.
- Kansalaisjärjestöille annettava tuki:** Vuodesta 2025 alkaen taloudellista tukea lisätään entisestään uudella määrärahalla, jota pohjoismaista yhteistyötä edistävät järjestöt voivat hakea kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Pohjoismaisia tavoitteita edistäville hankkeille on myös mahdollista hakea rahoitusta vuosittain.
- Lapset ja nuoret:** Vuodesta 2025 alkaen panostukset kohdistuvat etenkin nuorten yhteiskunnalliseen osallisuuteen sekä pahoinvoinnin ja mielenterveysongelmien ennaltaehkäisyyn.
- Kulttuuri- ja koulutusyhteistyö:** Pohjoismaista kulttuuri- ja koulutusyhteistyötä vahvistetaan keskittymällä pohjoismaisten demokraattisten yhteiskuntien kehittämiseen.
- Resilienssin lisääminen Pohjoismaissa:** Yhteiskuntaturvallisuuteen liittyvää monialaista yhteistyötä lisätään. Se koskee myös siviilivalmiutta ja kriisinsietokykyä.

Pohjoismaiden ministerineuvosto sitoutuu seuraamaan tuloksia aktiivisesti sekä raportoimaan säännöllisesti Pohjoismaiden neuvostolle käynnistettyjen toimien etenemisestä. Pohjoismaiden ministerineuvoston tulee erityisesti kiinnittää huomiota selkeään ja avoimeen viestintään.

Pohjoismaiden ministerineuvosto ja Pohjoismaiden neuvosto toteavat, että useat vakiintuneet kansalaisjärjestöt, kuten Norden-yhdistykset, ovat keskeisessä asemassa Pohjoismaiden kansojen välisessä yhteistyössä. Pohjoismaiden ministerineuvoston uusi kansalaisjärjestöjä koskeva rahoitusmuoto tarkoittaa, että osa kyseisistä järjestöistä hakee rahoitusta vuodelle 2025 eri tavalla kuin aikaisempina vuosina.

Pohjoismaiden ministerineuvosto vauhdittaa toimintatuen määrärahaan liittyvää prosessia siten, että rahoitusta hakevat järjestöt saavat vastauksen hakemukseensa mahdollisimman pian. Syksyllä 2024 toteutetun ensimmäisen hakukierroksen jälkeen toimintatuen määrärahasta tehdään arviointi. Tulokset esitellään yhteistyöministereille ja Pohjoismaiden neuvostolle jatkokeskustelujen pohjaksi.

Pohjoismaiden neuvosto katsoo, että Norden-yhdistykset ja Norden-yhdistysten liitto (FNF) sekä niiden toiminta ovat perustavanlaatuisen tärkeä osa pohjoismaista yhteistyötä. Näin ollen niiden perustoiminnan sekä ajankohtaisten hankkeiden rahoitus on jatkossa turvattava.

Pohjoismaiden neuvosto on jo vuosia peräänkuuluttanut liikennepolitiikan ministerineuvoston perustamista. Pohjoismaiden neuvosto toteaa, että liikennepolitiikan ministerineuvoston perustaminen on tärkeämpää kuin koskaan.

Pohjoismaiden ministerineuvoston ja Pohjoismaiden neuvoston välinen vuoropuhelu liikennepolitiikan pohjoismaisen yhteistyön vahvistamisesta jatkuu muun muassa keväällä 2024 esitellyn analyysin pohjalta.

Pohjoismaiden neuvoston tulee säännöllisesti saada tietoa siitä, miten Pohjoismaiden hallitukset käytännössä vahvistavat liikennepolitiikan pohjoismaista yhteistyötä.

On sovittu, että Pohjoismaiden ministerineuvoston ja Pohjoismaiden neuvoston nykyiset ja tulevat puheenjohtajamaat tapaavat vuoden 2024 lopussa käydäkseen läpi ajankohtaisia asioita ja keskustellakseen tulevan vuoden yhteistyöstä.

Tausta

Helsingin sopimuksen artiklassa 64 todetaan muun muassa seuraavaa:

”Ministerineuvoston tulee esittää menoarvioehdotuksensa Pohjoismaiden neuvostolle lausuntoa varten. Pohjoismaiden neuvosto voi ehdottaa muutoksia painopistealueisiin ministerineuvoston esittämän budjettikehyksen puitteissa. Ellei erityisiä syitä voida esittää, on ministerineuvoston noudatettava suositusta määrärahakäytöstä esitetyn budjettikehyksen puitteissa.”

Vuosien 2025–2027 yhteistyöohjelmia koskeva yhteistyö Pohjoismaiden neuvoston ja Pohjoismaiden ministerineuvoston välillä on toiminut hyvin. Se on tarjonnut hyvän tavon laajentaa maidenme tulevan poliittisen yhteistyön kannatusta sekä ministerien että parlamentaarikkojen keskuudessa. Pohjoismaiden ministerineuvoston vuosien 2021–2024 toimintasuunnitelmia ei ollut jalkautettu Pohjoismaiden neuvostoon käytännössä lainkaan, mikä johti siihen, että Pohjoismaiden parlamentaarikot eivät kokeineet niitä omikseen ja vastustivat monia kyseisellä kaudella tehtyjä muutoksia. Toimintatapaa on nyt muutettu.

Pohjoismaiden neuvosto ja Pohjoismaiden ministerineuvosto kävivät alustavaa keskustelua Pohjoismaiden ministerineuvoston vuosien 2025–2027 yhteistyöohjelmista jo maaliskuussa 2023 Pohjoismaiden neuvoston teemaistunnossa Reykjavikissa. Pohjoismaiden neuvoston valiokunnat ja puheenjohtajisto käsitelivät kesäkuun kokouksissaan esityksiä kirjallisiksi ehdotuksiksi, jotka hyväksyttiin syyskuussa 2023 ja lähetettiin tämän jälkeen koottuna kirjallisena ehdotuksena Pohjoismaiden ministerineuvostolle.

Pohjoismaiden ministerineuvoston vuosien 2023 ja 2024 puheenjohtajamaat pitivät joulukuussa 2023 kokouksen Pohjoismaiden neuvoston vuosien 2023 ja 2024 puheenjohtajamaiden kanssa. Kokouksessa keskusteltiin budjetista ja yhteistyöstä.

Yhteistyöministerit (MR-SAM) hyväksyivät helmikuussa 2024 vuoden 2025 budjettikehyksen, vuosien 2026–2027 alustavat budjettikehykset sekä luonnokset yhteistyöohjelmiksi. Tämän jälkeen ne lähetettiin muun muassa Pohjoismaiden neuvostolle.

Kaikki valiokunnat ja puheenjohtajisto keskustelivat yhteistyöohjelmaluonnoksista ja tulevien vuosien budjettikehyksistä Pohjoismaiden neuvoston teemaistunnossa Färsaarilla huhtikuussa 2024. Keskustelujen pohjalta laadittiin muistio, johon koottiin Pohjoismaiden neuvoston näkemykset yhteistyöohjelmista. Muistio lähetettiin Pohjoismaiden ministerineuvostolle.

Pohjoismaiden ministerineuvoston pääsihteeri Karen Ellemann esitteli puheenjohtajistolle ehdotuksensa Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2025 budjetiksi puheenjohtajiston kesäkokouksessa 25. kesäkuuta. Hän kertoi muun muassa, miten Pohjoismaiden neuvoston kommentit ja ehdotukset on otettu huomioon ehdotuksessa.

Valiokunnat käsittelivät budjettiehdotusta kesäkokouksissaan kukin omien politiikan alojensa näkökulmasta. Pohjoismaiden neuvoston puolueryhmät keskustelivat nekin budjettiehdotuksesta omissa kesäkokouksissaan. Valiokuntien, puolueryhmien ja puheenjohtajiston näkemykset toimivat tämän jälkeen pohjana Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajamaan ja Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajamaan väliselle kokoukselle, jossa käsiteltiin Pohjoismaiden ministerineuvoston budjettia vuodeksi 2025.

Varapresidentti Oddný Harðardóttir ja Ruotsin yhteistyöministeri Jessika Roswall pitivät Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2025 budjettia koskevan neuvottelukokouksen 16. elokuuta.

Yhteistyöministerit hyväksyivät 11. syyskuuta pääsihteerin budjettiehdotuksen, josta tuli tuolloin ministerineuvoston ehdotus. Samalla MR-SAM hyväksyi luonnoksen 16. elokuuta pidetyn kokouksen jälkeen laadituksi sopimustekstiksi. Puheenjohtajisto hyväksyi sopimustekstin 17. syyskuuta.

Puheenjohtajiston näkemykset

Puheenjohtajisto arvostaa suuresti sitä, että Pohjoismaiden neuvosto on voinut osallistua monivuotisten budjettikehysten ja vuosien 2025–2027 yhteistyöohjelmien laadintaan prosessin alusta alkaen. Samoin se arvostaa sitä, että Pohjoismaiden neuvoston näkemykset on pitkälti huomioitu ministerineuvoston yhteistyöohjelmissa ja budjetissa.

Vuosi 2025 on uuden budjettikauden ensimmäinen vuosi, ja on ilahduttavaa, että Pohjoismaiden neuvosto ja Pohjoismaiden ministerineuvosto ovat päässeet yhteisymmärrykseen vuoden 2025 budjettia koskevasta sopimustekstistä sekä siitä, mihin politiikan aloihin pohjoismaainen yhteistyö keskittyy vuonna 2025.

Puheenjohtajisto korostaa, että Norden-yhdistykset ja Norden-yhdistysten liitto (FNF) sekä niiden toiminta ovat perustavanlaatuisen tärkeä osa pohjoismaista yhteistyötä. Näin ollen niiden perustoiminnan sekä ajankohtaisten hankkeiden rahoitus on jatkossa turvattava.

Budjettisopimukseen yhteisymmärryksessä tehdyn kirjauksen nojalla puheenjohtajisto korostaa, että kun Norden-yhdistysten, raja-aluekomiteoiden ja muiden keskeisten

pohjoismaisten toimijoiden rahoitusmallia nyt muutetaan, muutosta on tärkeää arvioida siinä vaiheessa, kun toimintatuen ensimmäinen erä on jaettu. Näin pyritään varmistamaan, että nämä pohjoismaisen yhteistyön kulmakivet pystyvät jatkamaan toimintaansa myös tulevaisuudessa.

Pohjoismaiden neuvosto on jo vuosien ajan kehottanut Pohjoismaiden hallituksia perustamaan liikennepolitiikan ministerineuvoston. Puheenjohtajisto huomauttaa, että pohjoismaista liikennepolitiikan ministerineuvostoa tarvitaan nyt enemmän kuin koskaan ja että Pohjoismaiden neuvoston ja Pohjoismaiden ministerineuvoston välisiä keskusteluja liikennealan pohjoismaisen yhteistyön tiivistämisestä tullaan jatkamaan.

Puheenjohtajisto toivoo myös säännöllisesti tietoa siitä, miten Pohjoismaiden hallitukset pyrkivät lujittamaan liikennealan pohjoismaista yhteistyötä osapuolten välisen budjettisopimuksen mukaisesti.

Pohjoismaiden neuvosto odottaa mielenkiinnolla uutta toimintakautta ja toivoo budjettiyhteistyön jatkuvan yhtä hyvänä myös jatkossa, niin että molemmat osapuolet voivat yhteisymmärryksessä jatkaa työtään Visio 2030:n tavoitteiden saavuttamiseksi.

Pohjolassa 7. lokakuuta 2024

Henrik Møller

Kathy Lie

Maria Stockhaus

Helge Orten

Jorodd Asphjell

Hanna Katrin Fridriksson

Kim Berg

Oddný G. Hardardóttir

Heléne Björklund

Juho Eerola

Heidi Greni

Lorena Delgado Varas

Anna Starbrink

Jouni Ovaska